

FÖRSTÅ MIG RÄTT

Detta är en sammanställning av tidigare forskning och referenser på temat kommunikation mellan patient och vårdpersonal. Forskningen är mestadels inriktad på konceptet teach-back, som Förstå mig rätt är en utvecklad version av. Du kan klicka på hyperlänkarna för att läsa studien i sin helhet. (version 2019-07-19)

Krav på information, enligt patientlagen

Patientlagen föreskriver bland annat: "7 § Den som ger informationen ska så långt som möjligt försäkra sig om att mottagaren har förstått innehållet i och betydelsen av den lämnade informationen. (...)"

(Patientlag, SFS 2014:821)

Patientcentrerad kommunikation - en patientsäkerhetsfråga

Ett nationellt kvalitetsinstitut för hälso- och sjukvård i USA (Joint Commission) betonar att effektiv kommunikation är en hörnsten i patientsäkerhetsarbetet. De menar också att patientcentrerad kommunikation är en förutsättning för att kunna bedriva en patientcentrerad vård och de rekommenderar teach-back.

(The Joint Commission 2007,

https://www.jointcommission.org/assets/1/18/improving_health_literacy.pdf)

Att minnas medicinsk information

Medicinsk information glöms omedelbart

40-80 procent av den medicinska informationen som gavs till patienten glömdes omedelbart.

([Kessels RD. Patients' memory for medical information. J R Soc 2003;96:219-222](#))

Information från sjukvårdspersonal missförstås av patienten

Nästan hälften av all information som gavs till patienten missförstods.

([Anderson JL, Dodman S, Kopelan M, Fleming A. Patient information recall in a rheumatology clinic. Rheumatol Rehabil 1979;18:245-255](#))

Det är lätt att missa medicinsk information

I en amerikansk studie fick 755 patienter muntlig information av läkare om egenvård vid sår. Generellt var hågkomsten av informationen låg. Exempelvis kom bara knappt en tredjedel av patienterna ihåg att feber och smärta kunde vara tecken på en infektion.

([McCarthy DM et al. What did the doctor say? Health literacy and recall of medical instructions. Medical Care 2012;50:277-282](#))

Patienter upplever att de minns mer än vad de faktiskt gör

Två studier påvisar att patienters hågkomst av informationen de fått ofta inte stämmer överens med vad sjuksköterskor och läkare sagt. Ändå upplever de patienter, som sämst kan

återge informationen, att de i hög grad har förstått det korrekt. Dessa patienter var oftare män och högutbildade.

(Lin, M., Tirosh, J., & Landry, A. (2015). Examining patient comprehension of emergency department discharge instructions: Who says they understand when they do not? *Internal and Emergency Medicine*,10(8), 993-1002)

(Engel, Heisler, Smith, Robinson, Forman, & Ubel. (2009). Patient Comprehension of Emergency Department Care and Instructions: Are Patients Aware of When They Do Not Understand? *Annals of Emergency Medicine*, 53(4), 454-461.e15.)

Patienter ber inte om förtydligande när de inte förstår

En studie konstaterar att patienter tenderar att inte fråga efter förtydligande när de upplever att de inte förstår information de fått från hälso- och sjukvårdspersonal.

(Lin, M., Tirosh, J., & Landry, A. (2015). Examining patient comprehension of emergency department discharge instructions: Who says they understand when they do not? *Internal and Emergency Medicine*,10(8), 993-1002.)

Patienterna kan inte redogöra för riskerna med sin operation

18-45 procent av patienterna kunde inte redogöra för de största riskerna med sin operation, efter att ha skrivit på medgivandet.

(Graham P. Type of consent does not influence patient recall of serious potential radiation toxicity of adjuvant breast radiotherapy. *Australasian Radiology* 2003;47:416)

Hälsorelaterade effekter av teach-back

Genom teach-back får patienter med diabetes bättre blodsockervärden

Patienter med diabetes där läkare använt teach-back hade betydligt bättre blodsockervärden. (Schillinger D et al. Closing the loop. *Arch Intern Med* 2003;163:83-90)

Teach-back förbättrar användningen av inhalator

I en forskningsöversikt konstaterades att det finns tydlig och stark evidens att teach-back förbättrar korrekt användning av inhalator hos patienter med kronisk obstruktiv lungsjukdom.

(Dantic DE. A critical review of the effectiveness of "teach-back" technique in teaching COPD patients self-management using respiratory inhalers. *Health Education Journal* 2014;73:41-50)

Patienter minns information från akuten bättre med hjälp av teach-back.

I en amerikansk studie där sjuksköterskorna på akuten lade till teach-back i utskrivningsrutinen uppvisade patienterna bättre hågkomst upp till 30 timmar efter besöket. Det var specifikt bättre hågkomst gällande vad man som patient diagnostiserats med och vilka symptom man ska vara uppmärksam på inför att eventuellt behöva söka akut åter.

(Slater, Huang, & Dalawari. (2017). The Impact of Teach-Back Method on Retention of Key Domains of Emergency Department Discharge Instructions. *Journal of Emergency Medicine*, 53(5), E59-E65.)

Teach-back bidrar till att patienter får ökad kunskap om sin sjukdom

Att använda teach-back har visat sig höja sjukdomsspecifik kunskap hos patienter med bland annat diabetes typ 2 och hjärtsvikt, uppger en litteraturöversik. Signifikanta förbättringar gick att se i patienters tilltro till sin egna förmåga (self-efficacy) och även behandlingsföljsamheten förbättras för denna patientgrupp.

([Ha Dinh, T., Bonner, A., Clark, R., Ramsbotham, J., & Hines, S. \(2016\). The effectiveness of the teach-back method on adherence and self-management in health education for people with chronic disease: A systematic review. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports, 14\(1\), 210-21047.](#))

Teach-back är värdefullt för patienter med diabetes

Patienter med typ 2-diabetes hade bättre kunskap om sin sjukdom samt bättre följsamhet till rekommendationer om medicinering och kost efter användning av teach-back.

([Negarandeh et al. Teach back and pictorial image educational strategies on knowledge about diabetes and medication/dietary adherence among low health literate patients with type 2 diabetes. Primary care Diabetes 2013;7:111-118](#))

Teach-back är en effektiv metod för patienter med hjärtsvikt

När patienter, 65 år och äldre, med hjärtsvikt informerades om bland annat kost och vikt var hågkomsten betydligt bättre bland patienter där teach-back hade använts.

([Esquivel et al. Teach-back is an effective strategy for educating older heart failure patients. Journal of Cardiac Failure 2011;17:103](#))

Teach-back bidrar till att stärka egenvården och förbättrar behandlingsföljsamheten för patienter med hjärtsvikt

En litteraturöversikt undersökte hur effektivt teach-back är för patienter med hjärtsvikt och konstaterade att det har flera positiva utfall. Bland annat förbättrade teach-back behandlingsföljsamheten gällande läkemedel och kostråd, stärker patienternas egenvård och ökar den sjukdomsspecifika kunskapen.

([Almkuist, K. \(2017\). Using Teach-Back Method to Prevent 30-Day Readmissions in Patients with Heart Failure: A Systematic Review. Medsurg Nursing, 26\(5\), 309-351.](#))

Organisatoriska effekter

Teach-back i utskrivningsrutinen minskar antalet återinläggningar med 45%

En litteraturöversikt undersökte studier med patientgrupper med antingen hjärtsvikt eller som genomgått ledplastik- eller kranskärlskirurgi. Användandet av teach-back i utskrivningsrutinen gjorde att antalet återinläggningar i genomsnitt minskar med 45%.

([Oh EG, Lee HJ, Yang YL, Kim YM. \(2019\) Effectiveness of Discharge Education With the Teach-Back Method on 30-Day Readmission: A Systematic Review. Journal of Patient Safety 00\(00\) 1-6](#))

Planerade operationer inom ortopedisk kirurgi ombokas, skjuts upp eller avbokas helt

Mer än en tredjedel av alla planerade operationer inom ortopedisk kirurgi ombokades, sköts upp eller avbokades helt. Många avbokningar skulle kunna undvikas genom att patienterna

är bättre förberedda och informerade inför ingreppet.

(Caesar U et al. Incidence and root causes of cancellations for elective orthopaedic procedures: a single center experience of 17,625 consecutive cases. Patient safety in Surgery 2014:8:24)

Teach-back minskar återbuden till operation

Efter 5 månaders användning av teach-back minskade återbuden till operation från 8 procent till 0,8 procent.

(Flowers L. Teach-back improves informed consent. OR manager 2006:22)

(National Quality Forum. Improving patient safety through informed consent for patients with limited health literacy. -An implementation report. 2005, Washington DC: Author)

(Baum N. Comprehension is the key. Patient Safety & Quality Healthcare 2006)

Teach-back förbättrar processen kring samtycke inför operation

Användning av teach-back bidrog bland annat till att patienterna kände sig mer välkomna att ställa frågor om den planerade operationen.

(Miller MJ et al. Improving patient-provider communication for patients having surgery: patient perceptions of a revised health literacy-based consent process. J Patient Saf 2011:7:30-38)

Hälso- och sjukvårdspersonals upplevelse av teach-back

Sjuksköterskor anser att teach-back är värdefull vid utskrivningsprocessen

Artikeln beskriver hur teach-back implementerades på en barnklinik. Uppföljningen visade bland annat att sjuksköterskorna tyckte att det är värdefullt att använda teach-back. Som möjliga hinder angavs tidsbrist, bristande intresse av patienten och tolksamtal.

(Kornburger C et al. Using "teach-back" to promote a safe transition from hospital to home: An evidence-based approach to improving the discharge process. Journal of Pediatric Nursing 2013:28:282-291)

Läkare använder teach-back i mindre utsträckning än vad de själva tror

I en studie angav 48 procent av läkarna att de använder teach-back. Det visade sig att bara 22 procent av dem gjorde det i mötet med patienten.

(Howard T et al. Doctor talk: Physicians' use of clear verbal communication. Journal of Health Communication 2013:18:991-1001)

Läkare använder teach-back bara med vissa patienter

Läkare använde teach-back mer med patienter inom demografiska grupper där låg hälsolitteracitet är vanlig. Författarna skriver att läkarna därmed riskerar att missa patienter som skulle kunna ha nytta av teach-back.

(Jager AJ, Wynia, MK. Who gets a teach-back? Patient-reported incidence of experiencing a teachback. Journal of Health Communication 2012:17:294-302)

Patienters upplevelse av teach-back

De flesta patienter tycker att teach-back är bra – om det introduceras rätt

Intervjuer med patienter och föräldrar på akutmottagningar visade att deltagarna tyckte att

teach-back kan vara bra för att förstå rätt och komma ihåg bättre, och för att förbättra kommunikation med läkaren. Några uttryckte oro att vissa patienter skulle kunna uppfatta det som nedlåtande och föreslog att personalen skulle förklara varför de bad patienterna att sammanfatta.

(Samuels-Kalow M et al. "Like a dialogue": teach-back in the emergency department. Patient Educ Couns 2016;99:549-554)

En övervägande majoritet av patienterna tycker att teach-back är mycket effektivt

En studie utvärderade patienters upplevelse av teach-back, och det visade att patienterna var nöjda över att sjukvårdspersonalen använde verktyget och att de upplevde det som mycket effektivt. Samma studie konstaterar att antalet återinläggningar minskade med 50% för patienter med kronisk hjärtsjukdom.

(Bates, Ondrea L., Nancy O'Connor, Deborah Dunn, and Susan M. Hasenau. "Applying STAAR Interventions in Incremental Bundles: Improving Post-CABG Surgical Patient Care." Worldviews on Evidence-Based Nursing 11.2 (2014): 89-97. Web.)

Föräldrar i den pediatrika vården är mer nöjda i samband med utskrivningen när teach-back användes

En litteraturöversikt påvisade att i den pediatrika vården gör användandet av teach-back som en del i utskrivningsrutinen att föräldrar upplever sig nöjda över bemötandet. Dessutom minskar antalet återinläggningar.

(Hamline, M., Speier, R., Vu, P., Tancredi, D., Broman, A., Rasmussen, L., Li, S. (2018). Hospital-to-Home Interventions, Use, and Satisfaction: A Meta-analysis. Pediatrics, 142(5), Pediatrics, 2018 Nov, Vol.142(5).)